

SAKSBEHANDLER
Martine Magdalena Thodesen Sande

VÅR DATO
08.01.2024

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
23/02369-9

DERES REF.
202322866-4

DERES DATO

Trøndelag fylkeskommune
Fylkets hus, Postboks 2560
7735 STEINKJER

Steinkjer kirke - Avgjørelse av klagesak - Vedtak om midlertidig fredning oppheves

Riksantikvaren viser til klage på Trøndelag fylkeskommunes vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirke og området rundt, datert 27. juni 2023, oversendt til oss 3. august 2023. Klagen gjelder vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirkes eksteriør og et område rundt kirken på gårds- og bruksnummer 489/1, 489/2 og 192/1 i Steinkjer kommune.

Klagen er mottatt innen klagefristen og tas til behandling.

Vi har mottatt merknader til klageoversendelsen fra Steinkjer kommune og Steinkjer kirkelige fellesråd den 12. oktober 2023. Trøndelag fylkeskommune har kommentert merknadene 19. oktober. Vi har også mottatt ytterligere etterspurt dokumentasjon fra fylkeskommunen 3. oktober. Vi vurderer at saken er tilstrekkelig opplyst.

Riksantikvaren har gjennomgått og vurdert alle sider av saken og funnet at Trøndelag fylkeskommune ikke hadde hjemmel til å fatte vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirkes eksteriør. Denne delen av fylkeskommunens vedtak datert 27. juni 2023 er derfor ugyldig. Riksantikvaren opphever hele vedtaket, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Klagen tas til følge.

Bakgrunn for saken

I vedtak av 21. november 2022 ga Steinkjer kommune tillatelse til å sette lys i hver nisje/rute i fasaden av Steinkjer kirke. Vedtaket ble påklaget av Trøndelag fylkeskommune. Statsforvalteren i Trøndelag stadfestet kommunens vedtak den 15. juni 2023.

Trøndelag fylkeskommune vedtok den 27. juni 2023 å midlertidig frede eksteriøret på Steinkjer kirke og et omsluttende område rundt kirken. Vedtaket ble påklaget 7. juli 2023 av Steinkjer kommune og Steinkjer kirkelige fellelråd.

Trøndelag fylkeskommune har gjennomført en forberedende klagebehandling og har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt eget vedtak. Saken ble oversendt Riksantikvaren 3. august 2023 for endelig behandling.

Riksantikvarens vurdering av hjemmelsgrunnlag for vedtaket

Trøndelag fylkeskommune har fattet et vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirkes eksteriør og et omsluttende område rundt kirken med hjemmel i kulturminneloven § 22 nr. 4.

Etter forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven (ansvarsforskriften) har både Riksantikvaren, fylkeskommunene og Sametinget myndighet til å fatte vedtak om midlertidig fredning etter kulturminneloven § 22 nr. 4, jf. ansvarsforskriften §§ 2(4) og 3(4).

I ansvarsforskriften § 3(6) står det at "fylkeskommunens myndighet etter kulturminneloven gjelder ikke kirker". Det følger videre av § 2(7) at denne myndigheten ligger hos Riksantikvaren. Forskriftens ordlyd avgrensner ikke "kirke" til bare å gjelde fredete og listeførte kirker. Steinkjer kirke er verken fredet eller listeført. Spørsmålet i denne saken er derfor om "kirker" må tolkes slik at det også omfatter andre kirker enn de som er fredete og listeførte.

I forbindelse med at §§ 2(7) og 3(6) kom inn i ansvarsforskriften, skrev Klima- og miljødepartementet i høringsnotat datert 27. september 2019:

"På grunn av blant annet det som skjer med kirkelovningen, mener departementet at det vil være mest hensiktsmessig at Riksantikvaren inntil videre beholder den samlede porteføljen av fredete og listeførte kirker. Også arbeidet med en stortingsmelding om kulturminnepolitikken med mulige forslag til endringer i kulturminneloven tilsier at man venter med å ta endelig stilling til forvaltningen av kulturhistoriske verdifulle kirker."

Høringsnotatet trekker frem både fredete, listeførte og kulturhistoriske verdifulle kirker. Notatet nevner ikke at ansvaret for kirker som ikke er fredet eller listeførte er ment å ligge et annet sted enn hos Riksantikvaren.

"Myndighet etter kulturminneloven", jf. §§ 2(7) og 3(6), omfatter klart midlertidig fredning. Ansvarsforskriften må etter dette tolkes slik at fylkeskommunene/Sametinget ikke har myndighet til å fatte vedtak om midlertidig fredning av kirker. Dersom det var tenkt at fylkeskommunene/Sametinget skulle hatt myndighet til å midlertidig frede kirker, er det Riksantikvarens oppfatning at dette måtte stått som et unntak til §§ 2(7) og 3(6).

Konklusjonen er at det bare er Riksantikvaren som har myndighet etter kulturminneloven i saker som gjelder kirker, inkludert midlertidig fredning etter § 22 nr. 4. Trøndelag fylkeskommune hadde derfor ikke hjemmel i ansvarsforskriften til å fatte vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirke. Den delen av vedtaket som gjelder midlertidig fredning av eksteriøret av Steinkjer kirke er derfor ugyldig.

Som en naturlig konsekvens av at Trøndelag fylkeskommune ikke hadde hjemmel til å midlertidig frede selve kirkebygningen, opphever Riksantikvaren også den delen av vedtaket som gjelder området rundt kirken.

Konklusjon

Riksantikvaren har gjennomgått og vurdert alle sider av saken og funnet at Trøndelag fylkeskommune ikke hadde hjemmel til å fatte vedtak om midlertidig fredning av Steinkjer kirke. Denne delen av fylkeskommunens vedtak datert 27. juni 2023 er derfor ugyldig. Riksantikvaren opphever hele vedtaket, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Klagen tas til følge.

Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på, jf. forvaltningsloven § 28.

Vennlig hilsen

Anne Judith Munthe-Kaas
avdelingsdirektør

Martine Magdalena Thodesen Sande
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Steinkjer kommune, Postboks 2530, 7729 STEINKJER/ Steinkjer kirkelige fellestråd, Postboks 3043 Sørsia, 7709 STEINKJER/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO